

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av växtskyddslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Avsikten med denna proposition är att precisera ersättningsstadgandet i växtskyddslagen. Den ersättningskyldighet som följer av växtskyddsverksamheten förtydligas genom att stadganden om vilka skador och kostnader som skall ersättas tas in i lagen. Beslutanderätten i frågor som gäller utbetalning av ersättning föreslås bli överförd från jordbruksstyrel-

sen till landsbygdsdistriktet. Samtidigt föreslås att lagens stadganden om bemyndigande förtydligas i överensstämmelse med principerna och målen för normrevisionen.

Avsikten är att lagen skall träda i kraft så snart som möjligt sedan den har antagits och blivit stadfäst.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläget

1.1. Växtskyddslagen

Syftet med växtskyddslagen (127/81) är att skydda växter mot växtförstörare. Med växtförstörare avses enligt 1 § 2 mom. i lagen sådana djur, växter, virus och andra organismer som kan förorsaka skada på växter eller produkter av dessa. Myndigheterna får vidta åtgärder som avses i lagen för bekämpning av sådana växtförstörare om vilka stadgas genom förordning och som kan orsaka avsevärda skador på odlingar eller lagrade växter eller växtprodukter. I undantagsfall får växtskyddsmyndigheten temporärt bestämma att åtgärder som avses i lagen kan vidtas även mot andra växtförstörare än de som uppräknas i förordning.

För bekämpning av en växtförstörare eller förhindrande av dess spridning har de växtskyddsmyndigheter som nämns i 8 § växtskyddslagen rätt att utfärda sådana begränsningar och förbud samt vidta sådana åtgärder

som nämns i 4 § växtskyddslagen. Det kan vara fråga om bl.a. utrotning av en växtförstörare inom en fastighet, desinficering av byggnader, arbetsredskap, transportmedel eller andra föremål, desinficering eller förstörande av växter eller förpackningsmaterial av vegetabiliskt ursprung eller användning av dylikt förpackningsmaterial, odling och transport av samt handel med växter, åtgärder som skall vidtas i samband med odlingen och skörden av samt handeln med växter samt om import och export av växter, växtprodukter, växtförstörare, jord, kompost eller gödsel.

Närmare stadganden om bekämpningsåtgärder och förfaringsätt samt om de växtförstörare som berörs av lagen ingår i förordningen om förebyggande av införsel till landet av växtförstörare (173/81) samt i växtskyddsförordningen (442/82).

Privatpersoner och samfund har ingen direkt skyldighet att med stöd av växtskyddslagen vidta bekämpningsåtgärder mot växtförstörare. I lagen stadgas endast om skyldighet för dem att anmäla förekomsten av växtförstörare

till lantbruksdistriktet (för närvarande landsbygdsdistriktet). Skyldighet att vidta bekämpningsåtgärder uppkommer genom växtskyddsmyndighetens beslut i enskilda fall. Den som äger eller besitter ett jordområde, en odling, ett varuupplag, ett transportmedel eller en byggnad är skyldig att antingen själv vidta en åtgärd som ålagts honom eller tillåta att växtskyddsmyndigheten vidtar eller låter vidta den.

Kostnader och skador till följd av beslut som utfärdats med stöd av lagen samt av åtgärder som nämns i lagen ersätts enligt 7 § av statens medel. Jordbruksstyrelsen beslutar om utbetalningen av ersättning. Lagen innehåller inga detaljerade bestämmelser om grunderna för utbetalning av ersättning. Av motiveringen till regeringens proposition om ifrågavarande lag (reg. prop. 142/1980 rd.) framgår dock att ekonomiska förluster till följd av att en växtförstörare minskar skörden eller försämrar dess kvalitet inte ersätts.

Enligt 7 § växtskyddförordningen skall ersättning sökas skriftligen hos lantbruksdistriktet (för närvarande landsbygdsdistriktet) inom 60 dagar från det kostnaderna eller skadan uppkommit. Till ansökan skall fogas en godtagbar utredning över kostnaderna eller skadorna. Lantbruksdistriktet skall sända ansökan jämte eget utlåtande till jordbruksstyrelsen.

1.2. Praxis vid utbetalningen av ersättningar

Under den tid som växtskyddslagen varit i kraft, från 1981 till slutet av 1990, har sammanlagt 12,6 miljoner mark utbetalts i ersättningar i 286 olika fall. Under samma tid har med stöd av lagen meddelats något över 2 000 beslut om åtgärder för bekämpning av växtförstörare på odlingarna i vårt land. Dessutom har årligen några hundra förbud utfärdats mot import av växter och växtprodukter.

Praxis har blivit att arbetskostnader, kostnader för anskaffning av bekämpningsmedel och desinficeringsmedel samt andra motsvarande materiella kostnader som direkt föranleds av en bestämmelse om bekämpning av en växtförstörare har ersatts enligt företedda verifikat.

Det värde som växter, deras växtunderlag eller annat material som enligt beslut skall förstöras haft vid förstöringstidpunkten har också ansetts vara en skada som ersätts. Kostnader och skador som föranleds av att växt-

produktionen avbryts på grund av odlingsförbud eller odlingsbegränsning har värderats antingen särskilt från fall till fall på grundval av bokföringen eller allmänt på grundval av de täckningsbidragskalkyler som skall användas i landet för hela den tid som åtgärdsbestämmelsen har varit i kraft. Täckningsbidragskalkyler som uppgjorts enligt allmänt godkända principer har visat sig vara ett användbart sätt att värdera de ekonomiska effekterna av en produktionsförändring som föranletts av en åtgärdsbestämmelse.

Kostnader och skador till följd av transport-, försäljnings-, användnings- eller överlåtelseförbud som utfärdats med stöd av växtskyddslagen har värderats särskilt i varje enskilt fall och ersatts enligt vad som kunnat bevisas.

1.3. Normrevisionen

Statsrådet har 1986 och 1988 beslutat om de principer enligt vilka ministeriernas och dem underlydande statliga förvaltningsmyndigheters normgivning skall revideras före utgången av 1990 (J 525/01/86 och J 628/01/88). Syftet med reformen är att minska förvaltningsmyndigheternas normgivning, ge lokala och regionala myndigheter större prövningsrätt, se till att förvaltningsmyndigheternas normgivning är laglig, kan styras på ett demokratiskt sätt och kan övervakas, att förtydliga normgivningssystemet samt att rationalisera och effektivera verksamheten inom förvaltningen. Avsikten är att bindande normer skall utfärdas genom lag, förordning och statsrådsbeslut om det inte finns särskilt vägande skäl för att ministerium eller en myndighet som är underställd detta skall svara för den normgivning som preciserar stadgandena på högre nivå och som gäller en viss sak.

Föreskrifter och materiella anvisningar som ett ministerium och centrala förvaltningsmyndigheter som lyder under detta utfärdar och som riktar sig till instanser utanför statsförvaltningen borde basera sig på ett bemyndigande i den aktuella författningen som är så exakt som möjligt i fråga om föremålet, området och förpliktande karaktär. Huvudregeln är att bemyndigandet skall ingå direkt i lagen. En central förvaltningsmyndighet som är underställd ett ministerium kan bemyndigas att meddela föreskrifter och anvisningar om detta är

absolut nödvändigt för en jämbördig behandling av medborgarna eller andra instanser som är föremål för förvaltningsåtgärderna, för att servicen skall vara tillräckligt enhetlig, för verksamhetens lönsamhet eller för tekniska detaljer i regleringen.

Lagen om åtgärder som gäller myndigheternas föreskrifter och anvisningar (573/89) gäller begränsning, förtydligande och revidering av ministeriernas och dem underlydande statliga förvaltningsmyndigheters normgivning. Syftet med lagen är att precisera i synnerhet grunderna för den normgivning som gäller kommunförvaltningen. Föreskrifter som gäller kommuner och kommunalförbund får enligt lagen meddelas endast med stöd av ett individualiserat bemyndigande i lag. Enligt motiveringen för regeringens proposition om ifrågavarande lag (reg. prop. 7/1989 rd.) hör de föreskrifter som ett centralt ämbetsverk meddelar sina underlydande distrikts- eller lokalorganisationer till lagens tillämpningsområde. Lagen är i kraft till utgången av 1996.

2. Propositionens mål och de föreslagna ändringarna

Det centrala syftet med propositionen är att precisera den ersättningsskyldighet som enligt växtskyddslagen åligger staten. Dessutom är målet att till vissa delar klarlägga de stadganden om bemyndigande som ingår i lagstiftningen.

Ersättningsskyldigheten föreslås bli preciserad genom att stadganden om grunderna för utbetalningen av ersättning tas in direkt i lagen. Detta är viktigt även av den orsaken att ersättningsskyldigheten enligt lagen är ovillkorlig. Avsikten är att genom lagändringen befästa de principer som nu tillämpas i praktiken vid utbetalningen av ersättning.

Stadganden om grunderna för utbetalningen av ersättning föreslås bli intagna i en ny 7 a §, som fogas till lagen. För att en enhetlig praxis skall åstadkommas och för att rättigheterna för den som lidit skada skall säkerställas föreslås dessutom att jordbruksstyrelsen får rätt att meddela närmare föreskrifter om hur kostnader och skador till följd av att produktionen avbrutits värderas och påvisas. Statens ersättningsskyldighet föreslås i 7 b § i lagförslaget bli begränsad när det är fråga om kostnader eller skador till följd av förbud som utfärdats i

samband med import eller export, förstörelse av vara, isolering eller annan motsvarande åtgärd eller av villkor som uppställts för import eller export, när den som saken gäller har brutit mot växtskyddsstadganden eller när en växtförstörare i sig har förorsakat skadan. Dessutom föreslås att beslutanderätten i frågor som gäller utbetalningen av ersättning överförs från centralförvaltningen till distriktsnivå. Om ansökningstiden för sökande av ersättning stadgas för tydlighetens skull i lagen.

Stadgandena om bemyndigande i lagstiftningen föreslås bli förtydligade närmast genom att de stadganden om bemyndigande som ingår i lagen preciseras samt genom att författningnivån för dessa stadganden justeras till vissa delar.

3. Ärendets beredning

Beträffande ersättningsstadgandena baserar sig propositionen på utredningarna och förslagen i promemorian från Växtskyddsersättningsarbetsgruppen (arbetsgruppspromemoria JSM 1986:16), som tillsattes av jord- och skogsbruksministeriet. Utlåtanden om promemorian har begärts från justitieministeriet, finansministeriet, jordbruksstyrelsen, Lantbruksproducenternas Centralförbund, Svenska lantbruksproducenternas Centralförbund SLC, Trädgårdsförbundet, växtskyddsdelegationen, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, Finska Försäkringsbolagens Centralförbund och Taimistoviljelijät — Plantskoleodlarna r.f. Den fortsatta beredningen av lagförslaget har skett som tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet och jordbruksstyrelsen.

I fråga om stadgandena om bemyndigande baserar sig propositionen på ett grupparbete som utförts vid jordbruksstyrelsen tillsammans med jord- och skogsbruksministeriet.

4. Propositionens verkningar i fråga om ekonomi och organisation

Propositionen har inga väsentliga statsfinansiella verkningar. De ändringar som föreslås i stadgandena om ersättning ökar inte i sig de statsfinansiella utgifterna. För utbetalningen av ersättningar enligt lagen har ett anslag årligen reserverats i statsbudgeten. Ersättnings-

besluten ökar inte i någon betydande mån landsbygdsdistriktens arbete, eftersom de redan nu ger utlåtande om ersättningsansökningarna till jordbruksstyrelsen. Preciseringsen och förtydligandet av stadgandena om bemyndigande effektiverar växtskyddsmyndigheternas arbete och minskar således kostnaderna i någon mån.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionen

De gällande växtskyddsdirektiven inom Europeiska Gemenskaperna (EG) eller växtskyddsdirektiv som är under beredning där innehåller inget allmänt ersättningssystem, som skulle motsvara den finländska lagstiftningen och på basis av vilket odlarna eller andra berörda kunde få ersättningar för skador eller kostnader till följd av växtskyddsåtgärder. Å andra sidan utgör direktiven inte heller något hinder för att ett sådant system upprätthålls i

landets interna växtskydd. Hos oss har ett dylikt ersättningssystem till och med ansetts så viktigt när växtskyddslagen stiftades att ersättningsskyldigheten under riksdagsbehandlingen ändrades till ovillkorlig. Lagstiftningen i Sverige, Norge och Danmark innehåller ersättningssystem, även om de är snävare än det finländska systemet.

I propositionen har man utgått ifrån att det fortfarande måste anses nödvändigt att bevara statens ersättningsskyldighet i dess nuvarande omfattning. Inga ändringar föreslås därför i grunderna för ersättningssystemet, utan det är fråga om att precisera och förtydliga innebörden i ersättningsskyldigheten.

De ändringsförslag i propositionen som berör stadgandena om bemyndigande är av teknisk natur och ansluter sig till utvecklingen av normgivningssystemet i den gällande växtskyddslagstiftningen, och de kan därför inte anses ha några anknytningspunkter till den europeiska ekonomiska integrationen.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslaget

2 §. Det föreslås att paragrafens 3 mom. ändras så att i lagen direkt nämns jordbruksstyrelsen som den myndighet som beslutar om temporära åtgärder. För närvarande nämns myndigheten i växtskyddsförordningen. I stadgandets ordalydelse föreslås dessutom en mindre teknisk korrigerings.

3 §. Genom lagen om jordbruksförvaltningen (1236/90), som trädde i kraft vid ingången av innevarande år, har benämningen på lantbruksdistrikten ändrats till landsbygdsdistrikt. Det föreslås att motsvarande ändring görs i paragrafen.

4 §. Det föreslås att 1 mom. 7 punkten preciseras så att växtskyddsmyndigheten vid sidan av åtgärder som är nödvändiga för bekämpning av växtförstörare även kan besluta om förbud och begränsningar.

Till paragrafen föreslås bli fogat ett nytt 2 mom., enligt vilket närmare stadganden om begränsningar, förbud och åtgärder som avses i 1 mom. och om förfaranden gällande dem ges

i förordning, om inte annat följer av den normgivningsbefogenhet som tilldelats jordbruksstyrelsen med stöd av 2 § 3 mom. Inom förordningen koncentreras således meddelandet av närmare föreskrifter under normala förhållanden.

Till paragrafen föreslås även bli fogat ett nytt 3 mom. där det stadgas om allmän rätt för jordbruksstyrelsen att meddela föreskrifter och anvisningar om det förfarande som skall iaktas vid förstörelse, rengöring och desinficering. Dessa åtgärder, som är av teknisk natur, fordrar exakta och detaljerade normer.

7 §. I denna paragraf föreslås på samma sätt som nu ingå allmänna stadganden om statens skyldighet att ersätta kostnader och skador till följd av föreskrifter som meddelats och åtgärder som vidtagits med stöd av lagen. Dessutom föreslås att i paragrafen intas stadganden om den tidsfrist som reserveras för ansökan. Samtidigt föreslås att ansökningstiden förlängs och att begynnelse tidpunkten förtydligas.

Stadganden om tiden för sökande av ersättning ingår för närvarande i 7 § växtskyddsför-

ordningen, enligt vilken ersättning skall sökas hos vederbörande lantbruksdistrikt (för närvarande landsbygdsdistriktet) inom 60 dagar från det kostnaderna eller skadan uppkommit. I praktiken har denna ansökningstid tolkats så att som begynnelsepunkt har ansetts den tidpunkt när den som kräver ersättning har konstaterat omfattningen av kostnaderna och skadorna. Vid tolkningen har man då utgått ifrån att uppkomsttidpunkten för skadorna och kostnaderna inte nödvändigtvis är densamma som tidpunkten för bekämpningsåtgärderna, utan att skadan även kan uppkomma så småningom till följd av bekämpningsåtgärden, t.ex. först efter skördesäsongen. För att säkra ställningen för den som lidit skada föreslås att tidsfristen i paragrafen preciseras så att den räknas börja från den tidpunkt då den som kräver ersättning har kommit underfund med kostnaderna eller skadan. Härvid kan även sådana kostnader och skador som inte syns genast eller som den som lidit skada t.ex. på grund av omständigheterna inte har kunnat vara medveten om ersättas. Samtidigt föreslås att tidsfristen förlängs till sex månader, vilket måste anses skäligt för sökanden.

Dessutom föreslås att landsbygdsdistriktet skall besluta om ersättande av kostnader och skador samt om utbetalningen av ersättning i stället för jordbruksstyrelsen. En överföring av befogenheten är i detta fall ändamålsenlig och utgör en fortsättning på den överföring av uppgifter och befogenhet från centralförvaltningen till distriktsnivå som redan till största delen genomförts inom lantbruksförvaltningen.

7 a §. I denna paragraf föreslås bli definierat för vilka och hurdana kostnader och skador ersättning utbetalas. Att ersättning utbetalas på grundval av denna paragraf får inte leda till att mottagaren förtjänar mera än han skulle ha gjort om produktionen eller odlingen fortsatt som planerat.

Avsikten är att de direkta kostnader som föranleds av en föreskrift om bekämpning av växtförstörare skall ersättas. Det kan vara arbetskostnader, kostnader för anskaffning av bekämpningsmedel eller desinficeringsmedel samt kostnader för avlägsnande, transport och hantering av de varor som enligt föreskriften skall förstöras. Vissa kostnader kan emellertid vara sådana att man i varje fall skulle ha varit tvungen att betala dem vid fortsatt produktion.

Avsikten är att sådana kostnader inte skall ersättas.

En vara som enligt myndighetsbeslut skall förstöras eller som skadats på grund av en bekämpningsåtgärd föreslås bli ersatt i enlighet med sitt värde. För bekämpningen av växtförstörare kan det bestämmas att enskilda växter, växtbestånd, växtunderlag, förpackningar, skyddskläder m.fl. varor som har ett visst försäljnings- eller bruksvärde skall förstöras. Bekämpningsåtgärderna kan även åsamka skada genom att bekämpningsmedlen eventuellt skadar växter eller gör förpackningsmaterial m.m. oanvändbart. Avsikten är att värdet bestäms på grundval av varans försäljnings- eller bruksvärde. När skadan värderas bör man dock beakta eventuella inbesparade produktionskostnader samt det faktum att materialet kanske snart skulle ha behövt förnyas.

Förbud mot att sälja, överlåta, transportera eller använda en vara kan medföra skada genom att växter eller andra varor inte kan användas för det tänkta ändamålet. Förbuden kan gälla växter i lager, växthus eller butik vilka är avsedda för konsumtion, sticklingar eller plantor avsedda för fortsatt odling, eller planterings- eller såningsmaterial som används vid åkerbruk. Förbuden kan vara tidsbegränsade, varvid varans värde inte under en kort tid nödvändigtvis ändras, utan varan kan efter ett dröjsmål användas för sitt ursprungliga ändamål. Förbuden kan även vara permanenta. När skadan värderas bör man beakta att varan eventuellt kan användas även för andra, ersättningsändamål.

En odlingsbegränsning eller ett förbud som berör ett jordområde kan medföra skada på grund av att produktionen avbryts eller ändras. Härvid skall såsom skada anses skillnaden mellan den produktion som förhindrats på grund av föreskriften och den produktion som åstadkommit i ersättande syfte. En skada till följd av en odlingsbegränsning eller ett förbud skall i varje enskilt fall värderas separat genom att man utnyttjar lägenhetens egen bokföring om produktionsnivån eller sådana täckningsbidragskalkyler som konstaterats vara allmängiltiga för hela landet. Dessutom föreslås att jordbruksstyrelsen får rätt att meddela närmare föreskrifter om hur skador och kostnader till följd av avbruten produktion värderas.

7 b §. I denna paragraf föreslås ingå ett stadgande om begränsningar i utbetalningen av ersättning.

I detaljmotiveringen till regeringspropositionen om den nuvarande växtskyddslagen ingår en princip enligt vilken en skada som växtförstöraren själv åsamkat inte ersätts. Vid avgörandet av ersättningsfall har uppmärksamhet även fästs vid huruvida växtförstöraren i sig har sänkt värdet på den vara som enligt en föreskrift skall förstöras. Principen, som framgår av motiveringen till den gällande lagen, föreslås bli bevarad i 1 mom. 1 punkten.

Med stöd av växtskyddslagen kan förordnas om förbud mot eller uppställas villkor för import och export av växter, växtprodukter, växtförstörare, jord, kompost eller gödsel. Sådana förbud, begränsningar och villkor ingår bland annat i förordningen om förebyggande av införsel till landet av växtförstörare, vilken har getts med stöd av lagen. Det är dock inte ändamålsenligt att av statens medel ersätta kostnader och skador som åsamkats av iakttagandet av villkor för import eller av förbud som utfärdats i samband med import, förstörelse av en vara, isolering eller andra motsvarande åtgärder. Detta gäller i synnerhet varuimport som strider mot gällande stadganden eller föreskrifter. Importören bör dock även svara för förluster till följd av andra villkor och åtgärder som nämns i stadgandet. Det ovan sagda gäller på samma sätt även villkor som uppställts för export och åtgärder som nämns i stadgandet, t.ex. exportkontroller eller kostnader eller skador som åsamkats av iakttagandet av exportvillkor som uppställts av inköparstaten. Ett stadgande som avlägsnar statens ersättningsskyldighet för ovan avsedda kostnader och skador föreslås bli intaget i 1 mom. 2 punkten. Stadgandet innebär ingen ändring i den iakttagna tillämpningen av lagen.

I den nuvarande växtskyddslagen saknas ett stadgande som skulle göra det möjligt att förvägra ersättning eller nedsätta den när den som söker ersättning har handlat i strid med växtskyddsstadganden eller växtskyddföreskrifter eller själv genom sin egen verksamhet t.o.m. uppsåtligt främjat uppkomsten av en skada. Ett sådant stadgande föreslås nu bli intaget i den aktuella paragrafens 2 mom. Stadgandet tillämpas även när den som söker ersättning bevisligen har känt till förekomsten av en farlig växtförstörare, men försummat den anmälningsskyldighet varom stadgas i växtskyddslagen. Denna princip har beaktats i lagen om en skyddszon kring centralen för utsädespotatis (1010/88), som syftar till att

skydda produktionsområdet för frisk utsädespotatis från farliga växtförstörare i kommunerna Tyrnävä, Limingo och Temmes. När man överväger att förvägra eller sänka ersättningen borde förutom det klandervärda förfarandet hos den som lidit skada även förfarandets samband med den uppkomna skadan eller kostnaderna beaktas.

8 §. Det föreslås att en teknisk ändring görs i 1 mom. på grund av att benämningen på lantbruksdistrikten har ändrats.

I 27 § växtskyddförordningen och 16 § förordningen om förebyggande av införsel till landet av växtförstörare har jord- och skogsbruksministeriet beviljats rätt att besluta om grunderna för de ersättningar som betalas till organisationer och personer som anlitas i uppgifter enligt växtskyddslagen. Eftersom rätten att besluta om grunderna för ersättningarna förutsätter bemyndigande på lagnivå föreslås att nämnda bemyndiganden överförs till 8 § 2 mom.

12 §. Till denna paragraf föreslås bli fogat ett nytt 2 mom. enligt vilket jordbruksstyrelsen vid behov, med beaktande av de internationella växtskyddsavtal som skall iakttas i Finland, meddelar närmare föreskrifter om det kontrollförfarande som skall iakttas vid export av växter och växtdelar. Detta bemyndigande ingår nu i 25 § växtskyddförordningen. Eftersom föreskrifterna om kontrollförfarandet i sista hand riktas till instanser utanför statsförvaltningen, borde bemyndigandet som gäller dem ingå i lagen.

Dessutom föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. till vilket överförs det stadgande som nu ingår i 3 § 1 mom. växtskyddförordningen och som gäller växtskyddsmyndigheternas skyldighet att följa förekomsten av växtförstörare. I momentet föreslås för tydlighetens skull ingå även ett stadgande om att jordbruksstyrelsen vid behov skall publicera uppgifter om förekomsten av växtförstörare. Detta är nödvändigt bl.a. därför att i förordningen om förebyggande av införsel till landet av växtförstörare förbjuds importen av vissa växter från sådana stater där någon viss växtförstörare förekommer. I praktiken har jordbruksstyrelsen meddelat dessa uppgifter.

2. Närmare stadganden och bestämmelser

Enligt förslaget ges genom förordning i allmänhet närmare föreskrifter om de begränsningar, förbud och åtgärder som avses i växtskyddslagen samt om förfarandet rörande dem. Förslaget motsvarar den nuvarande situationen. Till jordbruksstyrelsen delegeras den normgivning av allmän natur som gäller förfarandet vid förstörelse, rengöring och desinficering. Enskilda bemyndiganden för detta förfarande ingår även nu i förordningar som getts med stöd av lagen. Jordbruksstyrelsen meddelar dessutom närmare föreskrifter om värderingen av ekonomisk skada eller kostnad som skall ersättas enligt lagen.

Dessutom föreslås att vissa bemyndiganden, som tidigare i växtskyddsförordningen och förordningen om förebyggande av införsel till

landet av växtförstörare givits jord- och skogsbruksministeriet och jordbruksstyrelsen, i enlighet med de principer som nu skall iakttas i normgivningen lyfts upp på lagnivå.

3. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt sedan den har antagits och blivit stadfäst.

Lagen förutsätter ett övergångsstadgande om ersättningarna för kostnader och skador som har uppkommit på grund av beslut som fattats och åtgärder som vidtagits innan lagen trädde i kraft.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag om ändring av växtskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i växtskyddslagen av den 13 februari 1981 (127/81) 2 § 3 mom., 3 §, 4 § 7 punkten, 7 § och 8 § 1 och 2 mom. samt

fogas till 4 § nya 2 och 3 mom., till lagen nya 7 a och 7 b §§ samt till 12 § nya 2 och 3 mom. som följer:

2 §

Utän hinder av vad som stadgas ovan i denna paragraf får jordbruksstyrelsen, om det är nödvändigt för bekämpning av växtförstörare, temporärt besluta att åtgärder som avses i 4 § kan vidtas även mot sådana växtförstörare som inte uppräknas i förordning. Beslutet är i kraft högst tre månader.

3 §

Den som känner till att en växtförstörare som avses i 2 § 1 och 2 mom. förekommer inom ett jordområde, en odling, ett varuupplag, ett transportmedel eller en byggnad som han äger eller besitter är skyldig att utan dröjsmål anmäla detta hos landsbygdsdistriktet. Jordbruksstyrelsen kan likväl besluta att anmälan om förekomsten av någon växtförstörare inte behöver göras.

4 §

För bekämpande av växtförstörare eller förhinderande av dess spridning kan:

7) beslutas om andra begränsningar, förbud och åtgärder som är nödvändiga för bekämpningen av växtförstörare.

Om begränsningar, förbud och åtgärder som avses i 1 mom. samt om förfaranden därvid stadgas närmare genom förordning, om inte annat följer av 2 § 3 mom.

Jordbruksstyrelsen meddelar närmare föreskrifter och anvisningar om förfarandet vid förstörelse, rengöring och desinficering.

7 §

Kostnader och skador till följd av föreskrifter som utfärdats med stöd av denna lag ersätts av statens medel enligt vad som stadgas nedan.

Av statens medel ersätts dessutom skador till följd av åtgärder som avses i 8 § 3 mom.

Ersättning skall sökas hos landsbygdsdistriktet inom sex månader efter att sökanden fått kännedom om kostnaderna eller skadan. Landsbygdsdistriktet beslutar om ersättande av kostnader och skador samt om utbetalningen av ersättning.

7 a §

Kostnader och skador som skall ersättas enligt 7 § 1 mom. är

1) desinficerings-, bekämpnings- och förstörelsekostnader som direkt föranleds av att föreskrifter verkställs samt värdet av en vara som förstörts eller skadats på grund av en bekämpningsåtgärd,

2) ekonomiska skador eller kostnader som beror på ett beslut om förbud mot att sälja, överlåta, transportera eller använda en vara eller som beror på motsvarande begränsningar,

3) ekonomiska skador eller kostnader som beror på ett sådant avbrott i växtproduktionen som grundar sig på en myndighets beslut.

Jordbruksstyrelsen meddelar närmare föreskrifter om värderingen av en ekonomisk skada eller kostnad som avses i 1 mom. 3 punkten.

7 b §

Ersättning betalas dock inte för

1) skador och kostnader som orsakats av lesioner, föranledda av växtförstörare, eller för

2) kostnader och skador som beror på förbud som utfärdats i samband med import eller export, förstörelse av vara, isolering eller någon annan motsvarande åtgärd eller på villkor som uppställts för import eller export.

Ersättning betalas inte heller eller ersättningens belopp kan nedsättas, om den som i övrigt

har rätt till ersättning har underlåtit att iakttä denna lag eller stadganden, bestämmelser eller myndighetsbeslut som utfärdats med stöd av den eller på något annat sätt själv har medverkat till uppkomsten av kostnader eller skador.

8 §

Tillsyn över verkställigheten av denna lag samt över iakttagandet av de stadganden och föreskrifter som utfärdats med stöd av den utövas av jordbruksstyrelsen och landsbygdsdistrikten.

Lantbrukets och trädgårdshushållningens rådgivningsorganisationer och kommunernas lantbruksnämnder kan anlitas i uppgifter enligt denna lag på det sätt som stadgas genom förordning samt vid behov även personer som särskilt förordnats av jord- och skogsbruksministeriet. Jord- och skogsbruksministeriet beslutar om grunderna för de arvoden och ersättningar som för uppgifter enligt denna lag

skall betalas till nämnda rådgivningsorganisationer samt till personer som ministeriet förordnat.

12 §

Jordbruksstyrelsen meddelar vid behov med beaktande av internationella växtskyddsavtal som enligt stadganden eller bestämmelser skall iakttas närmare föreskrifter om kontrollförfarandet vid export av växter och växtdelar.

Växtskyddsmyndigheterna skall följa förekomsten av växtförstörare. Jordbruksstyrelsen skall vid behov publicera uppgifter om förekomsten av växtförstörare.

Denna lag träder i kraft den 199 .

På ersättningen för kostnader och skador till följd av beslut som fattats och åtgärder som vidtagits innan lagen trätt i kraft tillämpas dock de stadganden som varit i kraft tidigare.

Helsingfors den 24 maj 1991

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Jord- och skogsbruksminister *Martti Pura*

Lag

om ändring av växtskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i växtskyddslagen av den 13 februari 1981 (127/81) 2 § 3 mom., 3 §, 4 § 7 punkten, 7 § och 8 § 1 och 2 mom. samt

fogas till 4 § nya 2 och 3 mom., till lagen nya 7 a och 7 b §§ samt till 12 § nya 2 och 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Utan hinder av vad som är stadgat ovan i denna paragraf får växtskyddsmyndigheten, om så är nödvändigt för avvärjande av växtskador, temporärt bestämma att i 4 § avsedda åtgärder kan vidtas även mot växtförstörare, som inte har uppräknats i förordning. Bestämelsen är i kraft högst tre månader.

Utan hinder av vad som *stadgas* ovan i denna paragraf får *jordbruksstyrelsen*, om *det* är nödvändigt för *bekämpning* av *växtförstörare*, temporärt *besluta* att *åtgärder som avses i 4 §* kan vidtas även mot *sådana* växtförstörare som inte *uppräknas* i förordning. *Beslutet* är i kraft högst tre månader.

3 §

Envar som känner till att i 2 § 1 och 2 mom. avsedd växtförstörare förekommer inom jordområde, odling, varuupplag, transportmedel eller byggnad, som han äger eller besitter, är skyldig att utan dröjsmål anmäla detta hos vederbörande lantbruksdistrikts lantbruksbyrå. Jordbruksstyrelsen kan likväl besluta att *ovan avsedd* anmälan om förekomsten av någon växtförstörare inte behöver göras.

3 §

Den som känner till att *en växtförstörare som avses i 2 § 1 och 2 mom.* förekommer inom *ett* jordområde, *en* odling, *ett* varuupplag, *ett* transportmedel eller *en* byggnad som han äger eller besitter är skyldig att utan dröjsmål anmäla detta hos *landsbygdsdistriktet*. Jordbruksstyrelsen kan likväl besluta att anmälan om förekomsten av någon växtförstörare inte behöver göras.

4 §

För bekämpande av växtförstörare eller förhindrande av dess spridning kan:

7) förordnas om andra åtgärder som är nödvändiga för bekämpandet av växtförstörare.

7) *beslutas* om andra *begränsningar, förbud och åtgärder* som är nödvändiga för *bekämpningen* av växtförstörare.

Om begränsningar, förbud och åtgärder som avses i 1 mom. samt om förfaranden därvid stadgas närmare genom förordning, om inte annat följer av 2 § 3 mom.

Jordbruksstyrelsen meddelar närmare föreskrifter och anvisningar om förfarandet vid förstörelse, rengöring och desinficering.

Gällande lydelse

7 §

Kostnader och skador till följd av beslut, som utfärdats med stöd av denna lag, samt av de i 8 § 3 mom. avsedda åtgärderna ersätts av statens medel. Jordbruksstyrelsen beslutar om utbetalningen av ersättning.

Föreslagen lydelse

7 §

Kostnader och skador till följd av föreskrifter som utfärdats med stöd av denna lag ersätts av statens medel enligt vad som stadgas nedan.

Av statens medel ersätts dessutom skador till följd av åtgärder som avses i 8 § 3 mom.

Ersättning skall sökas hos landsbygdsdistriktet inom sex månader efter att sökanden fått kännedom om kostnaderna eller skadan. Landsbygdsdistriktet beslutar om ersättande av kostnader och skador samt om utbetalningen av ersättning.

7 a §

Kostnader och skador som skall ersättas enligt 7 § 1 mom. är

1) desinficerings-, bekämpnings- och förstörelsekostnader som direkt föranleds av att föreskrifter verkställs samt värdet av en vara som förstörts eller skadats på grund av en bekämpningsåtgärd,

2) ekonomiska skador eller kostnader som beror på ett beslut om förbud mot att sälja, överlåta, transportera eller använda en vara eller som beror på motsvarande begränsningar,

3) ekonomiska skador eller kostnader som beror på ett sådant avbrott i växtproduktionen som grundar sig på en myndighets beslut.

Jordbruksstyrelsen meddelar närmare föreskrifter om värderingen av en ekonomisk skada eller kostnad som avses i 1 mom. 3 punkten.

7 b §

Ersättning betalas dock inte för

1) skador och kostnader som orsakats av lesioner, föranledda av växtförstörare eller för

2) kostnader och skador som beror på förbud som utfärdats i samband med import eller export, förstörelse av vara, isolering eller någon annan motsvarande åtgärd eller på villkor som uppställts för import eller export.

Ersättning betalas inte heller eller ersättningens belopp kan nedsättas, om den som i övrigt har rätt till ersättning har underlåtit att iaktta denna lag eller stadganden, bestämmelser eller myndighetsbeslut som utfärdats med stöd av den eller på något annat sätt själv har medverkat till uppkomsten av kostnader eller skador.

Gällande lydelse

8 §

Tillsyn över verkställigheten av denna lag och med stöd av den utfärdade stadganden och bestämmelser utövas av jordbruksstyrelsen och lantbruksdistriktens lantbruksbyråer.

Lantbrukets och trädgårdshushållningens rådgivningsorganisationer och kommunernas lantbruksnämnder kan anlitas vid uppgifter förutsatta i denna lag på sätt därom stadgas genom förordning samt vid behov av jord- och skogsbruksministeriet särskilt förordnade personer.

Föreslagen lydelse

8 §

Tillsyn över verkställigheten av denna lag *samt över iakttagandet av de stadganden och föreskrifter som utfärdats med stöd av den* utövas av jordbruksstyrelsen och *landsbygdsdistrikten.*

Lantbrukets och trädgårdshushållningens rådgivningsorganisationer och kommunernas lantbruksnämnder kan anlitas *i uppgifter enligt denna lag på det sätt som stadgas genom förordning samt vid behov även personer som särskilt förordnats av jord- och skogsbruksministeriet. Jord- och skogsbruksministeriet beslutar om grunderna för de arvoden och ersättningar som för uppgifter enligt denna lag skall betalas till nämnda rådgivningsorganisationer samt till personer som ministeriet förordnat.*

12 §

Jordbruksstyrelsen meddelar vid behov med beaktande av internationella växtskyddsavtal som enligt stadganden eller bestämmelser skall iakttas närmare föreskrifter om kontrollförfarandet vid export av växter och växtdelar.

Växtskyddsmyndigheterna skall följa förekomsten av växtförstörare. Jordbruksstyrelsen skall vid behov publicera uppgifter om förekomsten av växtförstörare.

Denna lag träder i kraft den 199 .

På ersättningen för kostnader och skador till följd av beslut som fattats och åtgärder som vidtagits innan lagen trätt i kraft tillämpas dock de stadganden som varit i kraft tidigare.